

ВИЗНАЧЕННЯ ПЕРСПЕКТИВ УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДІЄТИЧНИХ ДОБАВОК

Омельченко А. А.

Науковий керівник: Ромелашвілі О. С.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна
pppl3120@gmail.com

Актуальність. На споживчому ринку України в обігу знаходиться широкий асортимент ДД зарубіжного та вітчизняного і походження. Щорічно в нашій країні з'являється більш ніж 1 тис нових ДД. Аналіз аптечних продажів 2019 року щодо ринку ДД показав, що цей клас продукції демонструє достатньо високу і стійку динаміку. В 2019 р. об'єм продажів ДД в Україні склав біля 67,5 млн. упаковок чи біля 4,2 млрд. гривень. В грошовому еквіваленті ця група товарів протягом останніх років дає приріст двозначними темпами (+11% за 2018 рік та +33% за 2019 рік). При чому зріст обумовлений не лише підвищенням вартості, але і збільшенням фактичного споживання ДД в упаковках.

В той же час ринок ДД України все ще знаходиться на етапі становлення, він досі не позбавлений проблем, пов'язаних з виробництвом та обігом.

Мета роботи. Визначити перспективи удосконалення державної системи забезпечення якості дієтичних добавок.

Матеріали та методи. Відповідно до Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпеки та якості харчових продуктів», ДД – це харчовий продукт, що споживається у невеликих визначених кількостях додатково до звичайного харчового раціону, який є концентрованим джерелом поживних речовин, у тому числі білків, жирів, вуглеводів, вітамінів, мінеральних речовин (цей перелік не є виключним), і виготовлений у формі таблеток, капсул, драже, порошків, рідин тощо. Таким чином, законодавство України встановлює, що дієтична добавка є харчовим продуктом.

Отримані результати. Головною відмінністю ДД від лікарського засобу є те, що добавки розраховані для принципово інших цілей – для профілактики та підтримки функціональної активності органів та систем людини. Вони не можуть повністю замінити харчування та не призначені для лікування хвороб.

Основними законодавчими актами, що регулюють виробництво та обіг харчових продуктів та ДД зокрема є:

- Закон України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів» у який були внесені суттєві зміни (2014 р.) законом «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо харчових продуктів».
- Закон України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин»,
- Закон України «Про інформацію для споживачів щодо харчових продуктів»,
- Наказ МОЗ України «Про затвердження Гігієнічних вимог до дієтичних добавок».

Головним регулюючим документом щодо виробництва ДД, на даний момент є Технічні умови – це нормативний документ, що визначає процедури та встановлює технічні вимоги до продукції, за якими можна перевірити дотримання визначених умов. Від виробника раніше вимагалось погодження Технічних умов Санітарно-епідеміологічною службою, проте наразі скасовано необхідність такого погодження. Таким чином, відповідальність за безпечність та якість ДД, повністю покладена на виробника.

Держпродспоживслужба регулярно здійснює контроль за дотриманням Технічних умов. Основними порушеннями, які виявляє Держпродспоживслужба є:

- виробництво та/або обіг ДД на потужностях, що незареєстровані, якщо їх державну реєстрацію встановлено законом;
- порушення гігієнічних вимог встановлених до виробництва та/або обігу ДД, якщо є загроза для життя або здоров'я людини;
- зберігання або виробництво ДД без отриманого експлуатаційного дозволу на потужність, якщо необхідність його отримання встановлена законом;
- реалізація ДД із порушенням маркування.

Висновки. Отже, з огляду на стан розвитку українського ринку ДД, зростання їх частки в портфелях багатьох виробників, а також значно спрощений цикл розробки, впровадження та виробництва, можна сміливо означити ДД як перспективний напрямок розвитку фармацевтичних та харчових підприємств-виробників. Але ж, на наш погляд, державне регулювання ринку цієї продукції є недостатнім. Вважаємо, що необхідно розширити дослідження у напрямку формування концепції забезпечення якості ДД протягом їх життєвого циклу. Продукція даної категорії, безумовно, має проходити етап доказових методів аналізу її відповідності заявленим характеристикам, але для цього на законодавчому рівні необхідно затвердити відповідні вимоги.

НОВІ РЕАЛІЇ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ

Сищенко К. О.

Науковий керівник: Лісна А.Г.

Національний фармацевтичний університет, Харків, Україна

Ekaterinasyshenko@gmail.com

Актуальність. Як свідчать результати досліджень, пандемія COVID-19 змінила не тільки життя багатьох людей, а й ситуацію на глобальному і місцевих ринках. У всьому світі відбулося значне скорочення виробничих потужностей у зв'язку з закриттям кордонів між країнами і введенням режиму самоізоляції. Поширення епідемії порушило звичні торговельні зв'язки між виробниками і споживачами, спричинила серйозні зміни в діяльність підприємств, у тому числі і фармацевтичних. Криза викликала дисбаланс вантажопотоків, пов'язаний зі змінами попиту, припиненням виробничої діяльності та введених обмежень: відбулося зменшення обсягів вантажопотоків в світовому і локальних масштабах у зв'язку із закриттям кордонів країн, масове закриття підприємств, зростання курсу долара, ізоляція населення, зниження попиту та купівельної спроможності, а також, стан страху і невизначеності у споживачів. Багато фармацевтичних підприємств (ФП) по всьому світу закривалися на карантин, в результаті чого перевозити стало нічого й нікому; відсутність простих, зрозумілих правил гри в умовах карантину для представників фармацевтичного ринку тощо. Карантинні заходи, вжиті з метою зменшення поширення захворюваності, спричинені COVID-19 суттєво вплинули на транспортну систему України, в тому числі на ринок перевезень фармацевтичної продукції.

За прогнозами Міжнародного валютного фонду (МВФ), внаслідок негативного впливу поширення захворюваності COVID-19 передбачається одна з найсерйозніших рецесій в історії: падіння світового валового внутрішнього продукту (ВВП) у 2021 р. очікується до мінус 4,9%, що перевищує падіння 2008-2009 рр. У МВФ вважають, що найбільше падіння очікується для країн, з розвинутою економікою – орієнтовно на 8%. Зокрема, в США – 8%, Німеччині – 7,8%, Франції – 12,5%, Великобританії – 10,2%. Для країн, що розвиваються, включно з Україною, МВФ прогнозує падіння ВВП на 5,8%.

Зазначимо, що в структурі перевезень вантажів за видами транспорту в Україні за 1995-2020 рр. частка перевезень фармацевтичної продукції займала від 5% до 7%. Враховуючи той